

Lilastes ezera ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumi

Ādaži 2017

SATURS

1. Vispārīgie dati	3
2. Ūdens objekta raksturojums	4
2.1. Morfometriskais un hidroloģiskais raksturojums	4
2.2. Ūdens objekta ekoloģiskā stāvokļa raksturojums:.....	4
2.2.1. prioritārie ūdeņi (ūdens objekta atbilstība normatīvo aktu prasībām par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti)	4
2.2.2. ūdens objekta hidroloģiskā režīma ietekme uz piegulošo platību gruntsūdens līmeņiem	5
2.2.3. hidrobiocenožu raksturojums, t.sk. dati par kopējo un virsūdens aizaugumu (%)...5	
2.2.4. ihtiofaunas raksturojums	5
2.2.5. ekoloģiskā stāvokļa vērtējums un to ietekmējošie faktori.....	6
2.3. Ūdens objekta un tā piekrastes joslas saistība ar aizsargājamām teritorijām un aizsargājamiem dabas objektiem;.....	6
3. Ūdens objekta ekspluatācijas nosacījumi	7
3.1. Saimnieciskās darbības nosacījumi	7
3.1.1. ūdens objekta izmantošana ekspluatācijas noteikumos paredzētās saimnieciskās darbības veikšanai	7
3.1.2. piekrastes platību izmantošana ūdens objekta aizsargjoslā	8
3.1.3. ūdens objekta izmantošana citām saimnieciskām darbībām;	9
3.1.4. prasības zivju aizsardzības un pārvades ierīcēm;	9
3.1.5. zivju nārsta nodrošinājums un citas dabas aizsardzības prasības;.....	9
3.1.6. īpaši nosacījumi makšķerēšanai;	9
3.1.7. peldošo līdzekļu izmantošanas kārtība;	9
3.1.8. pašvaldības pieņemtie saistošie noteikumi, kas nosaka ūdens objekta izmantošanu;	10
3.2. Saimnieciskās darbības veicēja pienākumi un tiesības.....	10
3.2.1. Pienākumi:.....	10
3.2.2. Tiesības:.....	11
3.3. Saimnieciskās darbības veicēja darbība ārkārtējos dabas apstākļos.....	11
4. Institūcijas, kas kontrolē ekspluatācijas noteikumu ievērošanu.	11

1. Vispārīgie dati

1.1. ūdens objekta nosaukums – Lilastes ezers;

1.2. atrašanās vieta (pilsēta, novads) – Ādažu novads;

1.3. ģeogrāfiskās koordinātas – 57° 10' 52.765, 24° 21' 18.673

1.4. ūdenssaimnieciskā iecirkņa kods/ūdenstilpes kods (saskaņā ar Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūras klasifikatoru) – kods 53073;

1.5. upes baseins, kurā atrodas ūdens objekts – Gaujas upju baseina apgabals

1.6. ūdens objekta veids: dabīga ūdenstilpe (ezers, upe) –ezers;

1.7. ūdens objekta saimnieciskās izmantošanas veids:

- rekreācijai - atpūta uz un pie ūdeņiem un peldvietu organizēšana;
- amatierzveja – makšķerēšana;
- ūdenssports – motorizētie un nemotorizētie ūdens transportlīdzekļi, ūdensceļi;
- peldbūvju izvietošana, lai ierīkotu ar pakalpojumu sniegšanu saistītus objektus.

2. Ūdens objekta raksturojums

2.1. Morfometriskais un hidroloģiskais raksturojums

Nr.p.k	Parametrs	Mērvienība	Vērtība
1	ūdens objekta sateces baseins	km ²	144
2	baseina relatīvā mežainība	%	35
3	baseina relatīvā purvainība	%	28
4	pavasara plūdu maksimālais caurplūdums	m ³	n/a
5	minimālais caurplūdums	m ³	n/a
6	normālais ūdens līmenis (NŪL)	m	0,3-0,5
7	zemākais ūdens līmenis (ZŪL)	m	0,2
8	augstākais (plūdu) 1 % ūdens līmenis (AŪL)	m	2,3
9	kopējais ūdens objekta tilpums normālam ūdens līmenim	milj.m ³	4,0
10	lietderīgais tilpums	tūkst. m ³	n/a
11	virsmas laukums normālam ūdens līmenim	ha	191
12	ūdens objekta garums	km	1,72
13	ūdens objekta lielākais platums	km	1,45
14	ūdens objekta vidējais dziļums	m	2,0
15	ūdens objekta maksimālais dziļums	m	3,2
16	krasta līnijas garums	km	7,5
17	seklūdens zonas (dziļums mazāks par 0,5 m) platība	ha	7
18	ilggadīgā vidējā notece gadā ūdens objektā	milj.m ³	36
19	ietekmēto zemju platība normālam ūdens līmenim	ha	n/a

2.2. Ūdens objekta ekoloģiskā stāvokļa raksturojums:

Laikā no 2015. līdz 2016.gadam izstrādājot Ādažu novada administratīvajā teritorijā esošo publisko ūdeņu apsaimniekošanas un izmantošanas koncepciju (turpmāk – Koncepcija) tika veikta Lilastes ekoloģiskais stāvokļa noteikšana, veicot gan lauka, gan kamerālos darbus. Šie noteikumi izstrādāti pamatojoties uz minētā pētījuma rezultātiem¹.

2.2.1. prioritārie ūdeņi (ūdens objekta atbilstība normatīvo aktu prasībām par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti)

Lilastes ezers ir iekļauts riska ūdensobjektu sarakstā, grozījumi Ministru kabineta 2011. gada 31. maija noteikumos Nr. 418 „Noteikumi par riska ūdensobjektiem”, kā būtiskākais riska cēlonis norādīti notekūdeņos esošie biogēni.

Lilastes ezers nav iekļauts Latvijas Republikas Veselības ministrijas, Veselības inspekcijas sagatavotajos pārskatos par peldvietu kvalitāti. Vēlams uzsākt peldūdens analīžu ņemšanu Lilastes ezerā.

Atbilstoši **Gaujas** upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plānā 2015-2021.gadam kvalitātes mērķi virszemes ūdensobjektiem apkopoti plāna 5.3.pielikumā. Lilastes ezeram tabulā uzrādīta slikta ekoloģiskā kvalitāte ar vidēju ticamību, kā ekoloģiskās kvalitātes mērķis noteikta laba kvalitāte, un labas kvalitātes sasniegšanas termiņa izņēmumi nav noteikti (tātad, laba kvalitāte jāsasniedz 2021.gadā). Kā riska pamatojums minēti slikti fizikāli ķīmiskie parametri un par slodzes iemeslu minēti kanalizācijai nepieslēgtie iedzīvotāji. Kā veicamie

¹ http://www.adazi.lv/wp-content/uploads/2017/07/Adazu_novada_udensobjektu_koncepcija_0904171.pdf

pasākumi minēts, ka nepieciešams nodrošināt kontroli notekūdeņu apsaimniekošanai decentralizētajās kanalizācijas sistēmās. Virszemes noteces mākslīgo mitrāju veidošana.

2.2.2. ūdens objekta hidroloģiskā režīma ietekme uz piegulošo platību gruntsūdens līmeņiem

Neietekmē

2.2.3. hidrobiocenožu raksturojums, t.sk. dati par kopējo un virsūdens aizaugumu (%)

Virsūdens aizaugums aizņem ap 9 % no Lilastes ezera spoguļa laukuma, kopējais aizaugums – apmēram 18 %. Iegrimušo augu daļa kopējā aizaugumā ir ļoti neliela. Ūdens apmaiņas periods 0,15 gadi.

Ūdens caurredzamība, salīdzinot mērījumu rezultātus dažādos gados un mēnešos, ir kopējā svārstību amplitūdā 0,52–1,0 m.

Virsūdens augu joslas platums un blīvums dažādos piekrastes posmos ir atšķirīgs: šaurāka josla (7 – 20 m plata) ir austrumu piekrastē pie meža un dienvidu piekrastē pie peldvietām, platāka josla (40 – 70 m, Lilastes iztekas rajonā pie Lilastes ciema līdz 120 m plata) aizvērta rietumu piekrastē un dienvidrietumu un dienvidaustrumu līčos. Virsūdens aizaugums krasta tuvumā pārsvarā ir blīvs, daudzviet vidēji blīvs, tālāk no krasta – skrajš. Virsūdens veģetācijā konstatētas 6 sugas, no kurām dominē niedres, vietām bieži arī ezera meldri, vietām vidēji bieži – šaurlapu vilkvāļītes un upes kosas. Maksimālais virsūdens augu augšanas dziļums ir 1.3 m.

Peldlapu augu josla dažāda platuma un blīvuma audzēs ir visapkārt ezeram. Joslas platums variē no dažiem metriem līdz 60 m, josla pārsvarā vidēji blīva līdz skraja. Peldlapu un peldošo augu joslā ir konstatētas 4 sugas, dominē dzeltenās lēpes. Peldlapu augu maksimālais augšanas dziļums ir 1.4 m.

Iegrimušo augu josla pārklājas ar skraju virsūdens un peldlapu augu joslu, kā arī daļā piekrastes veido patstāvīgu ļoti skraju joslu. Iegrimušo augu joslā ir konstatētas 11 sugas, vidēji bieži sastopamas ir spožās glīvenes, citas sugas reti vai ļoti reti. Dziļāk par virsūdens un peldlapu augu joslām aug spožās glīvenes un vārpainās daudzlapes, un to audzes ir ļoti skrajas. Iegrimušo augu maksimālais augšanas dziļums ir 1.9 m.

Aizaugušākā Lilastes ezera daļa ir seklais dienvidaustrumu līcis, pie savienojuma ar Dūņezeri. Līča dziļums ir 0.3 – 0.8 m, grunts dūņaina. Aizaugumā dominē dzeltenās lēpes, vietām parasto elšu audzes uz grunts daudz makroskopisko pavedienveida zaļajūgu.

Lilastes ezeru ar Dūņezeri savienojošajam posmam ir raksturīgi pārpurvojušies, pārauguši, slīkšņaini krasti. Vietām slīkšņas apgrūtina pārvietošanos ar laivu no viena ezera uz otru, un vasaras mazūdens periodā padara pārvietošanos gandrīz neiespējamu. Atsevišķi pāraugušā krasta slīkšņu gabali (līdz pat 0.2 ha lieli) ir atdalījušies un izveidojuši “peldošās salas”, kas visticamāk ūdens līmeņa svārstību ietekmē pārvietojas un draud nosprostot abu ezeru savienojumu. 2016. gada vasarā savienojums bija praktiski neizbraucams. Arī Lilastes ezera ziemeļrietumu daļā - Lilastes upes iztekas rajonā ir palielināts aizaugums galvenokārt ar peldlapu augiem (dzeltenās lēpes) un arī virsūdens augiem (niedres), kas apgrūtina pārvietošanos ar laivām no ezera uz upi.

Makrofītu cenoze, analizējot pēc ekoloģiskās kvalitātes vērtējumā ietvertajiem rādītājiem, ir tuvāka labai nekā vidējais kvalitātei.

2.2.4. ihtiofaunas raksturojums

Latvijas zivsaimnieciskās pētniecības institūts 1999.gadā no 21. līdz 22. aprīlim tika veikta kontrolzveja, kuras rezultātā ezerā tika konstatētas 17 zivju sugas.

2.2.5. ekoloģiskā stāvokļa vērtējums un to ietekmējošie faktori

LVGMC savā 2014.gada pārskatā fitoplanktona kritēriju novērtējusi kā sliktu kvalitāti, arī koncepcijas izstrādātāji nonākusī pie šāda secinājuma. Augstā hlorofila a koncentrācija vasarā kopā ar zilaļģu dominanci fitoplanktonā rāda uz nopietnām problēmām ezera ekoloģiskajā kvalitātē.

Formāli fizikāli-ķīmisko kritēriju būtu jāvērtē ar labu kvalitāti, tomēr relatīvi augstas fosfora koncentrācijas kopā ar zemām slāpekļa koncentrācijām norāda uz fosfora tipa eitrofikāciju, tāpēc gados, kad Pkop koncentrācijas uzrāda vidēju kvalitāti, **kritērijs tiek novērtēts ar vidēju kvalitāti.**

Lilastes ezera vidējā ekoloģiskā kvalitāte ar regulāru zilaļģu ziedēšanu ir saistīta ar lielo caurteci, tāpēc kvalitātes būtiska uzlabošana nav iespējama, bet tālāka pasliktināšanās nav sagaidāma. Lilastes ezeram ir iesakāma konservatīva esošās ekoloģiskās kvalitātes saglabāšanas pieeja – likvidēt esošās notekūdeņu izplūdes, nepieļaut jaunas, saudzēt iegrimušos makrofitus, uzmanīgi fragmentēt blīvos niedrājus, iztīrīt Lilastes upes izteku, lai palielinātu bioloģiskā materiāla un sedimentu iznesi no izteces gala uz jūru

2.3. Ūdens objekta un tā piekrastes joslas saistība ar aizsargājamām teritorijām un aizsargājamiem dabas objektiem;

Lilastes ezera atbilstība īpaši aizsargājamam biotopam vērtēta pēc ūdens fizikāli ķīmiskiem rādītājiem un makrofitu cenozes.

Konstatēta atbilstība Eiropas Savienības aizsargājamam biotopam *Eitrofi ezeri ar iegrimušo ūdensaugu un peldlapu augāju* (kods 3150), biotopa variantam *Brūnūdens ezeri ar daudzveidīgu augāju* (varianta kods 3150_2).

Eiropas Savienības aizsargājamais biotops 3150 atbilst Latvijas īpaši aizsargājamam biotopam 4.20. *Eitrofi ezeri ar iegrimušo ūdensaugu un peldlapu augāju.*

3. Ūdens objekta ekspluatācijas nosacījumi

3.1. Saimnieciskās darbības nosacījumi

Šobrīd Lilastes ezerā tiek veikta saimnieciskā darbība, kas saistīta ar aktīvās atpūtas organizēšanu ezera piekrastē.

Lilastes ezerā ir attīstīta rekreācija, gan organizētā - laivu noma, viesu nami, kempings, ūdensslēpošanas (veikborda) trase (divas paralēlas līnijas), gan neorganizētā – par atpūtas vietām un peldvietām tiek plaši izmantots valsts mežs dienvidu krastā un privātais un mežs austrumu krastā. Lilastes ezera krasti praktiski visā to garumā ir ļoti interesanti individuālajai rekreācijai.

3.1.1. ūdens objekta izmantošana ekspluatācijas noteikumos paredzētās saimnieciskās darbības veikšanai

Lai ilgtermiņā varētu nodrošināt paredzēto saimniecisko izmantošanu, kā arī 2021. gadā sasniegtu Gaujas upju baseina apsaimniekošanas plānā Lilastes ezeram izvirzīto mērķi - sasniegt labu ekoloģisko kvalitāti vai nepasliktināt esošo, nepieciešams regulāri veikt vairākus apsaimniekošanas pasākumus:

1. Ezera vai tā daļas apsaimniekotājam un pieguļošo zemju īpašniekiem vēlams pavasarī aizvēkt no ezera krasta izskalotās niedru un citu augu daļas. To novietošana ūdens tuvumā nav pieļaujama, pretējā gadījumā sadalīšanās produkti nonāks ūdenī.
2. Ezera vai tā daļas apsaimniekotājam un pieguļošo zemju īpašniekiem vēlams ziemā nopļaut un savākt sausās niedres virs ledus. Sauso niedru dedzināšana uz ledus vai tuvāk par 30m no krasta līnijas nav pieļaujama, pretējā gadījumā niedru pelnos esošie fosfora savienojumi nonāks ūdenī, un izraisīs niedru pastiprinātu lokālu augšanu vai pat fitoplanktona lokālu savairošanos. Niedru sauso daļu izvākšana samazinās izšķīdušā skābekļa patēriņu nākamajā ziemā, kā arī dūņu un detrita uzkrāšanos.
3. Ezera vai tā daļas apsaimniekotājam vai zemes īpašniekam uzlabojot atpūtas vietu izmantošanu valsts mežā ezera dienvidu krastā, ieteicams fragmentēt niedrāju un paplašināt niedrājā esošās šaurās ejas.
4. Ezera vai tā daļas apsaimniekotājam un pieguļošo zemju īpašniekiem pieļaujams izpļaut un izvākt no ezera virsūdens veģētāciju, galvenokārt parasto niedri pludmalēs piekrastes posmā. Atbilstoši Konceptijas ieteikumiem, bez papildus biotopu eksperta atzinuma saņemšanas, ir pieļaujams iztīrīt pludmali no niedrēm minimāli nepieciešamajā platumā, bet ne vairāk kā 10 m platu joslu vienam zemes īpašumam, un ne vairāk kā 1/3 no krasta līnijas garuma zemes īpašumiem, kuriem krasta līnijas garums ir mazāks par 30 m. Joslā tiek ieskaitītas arī piestātnes un laipas.
5. Ezera vai tā daļas apsaimniekotājam un pieguļošo zemju īpašniekiem aizliegta jebkāda piesārņojuma iepludināšana Lilastes ezerā, neielaid notekūdeņus ezerā, t.sk., arī pēc attīrīšanas.
6. Ezerā pieļaujama laipu izvietošana, bet to novietojums un parametri saskaņojami ar pašvaldību, kā arī nepieciešams laipu reģistrēt pašvaldībā.
7. Ezerā pieļaujama peldbūvju² izvietošana, pakalpojumu sniegšanai, ievērojot nosacījumus, ka tām jābūt saistītām ar konkrētu zemes gabalu un publiski pieejamām.
8. Ievērot ierobežojumus, kas noteikti teritoriju plānojumos attiecībā uz aizsargjoslām.

² Peldbūve – stacionāra būve, kura patstāvīgi turas uz ūdens, ir piestiprināta pie piestātnes vai laipas, vai patstāvīgi noenkurota noteiktā vietā krasta tuvumā, un parasti veido vienotu kompleksu ar krasta būvēm vai ierīcēm.

9. Ezera vai tā daļas apsaimniekotājam vēlams veikt Lilastes ezera savienojuma ar Dūņezera tīrīšanu.

3.1.2. piekrastes platību izmantošana ūdens objekta aizsargjoslā

Lilastes ezers ir publisks ezers, un saskaņā ar Zvejniecības likumu tam noteikta tauvas josla 10 m no ūdens līnijas pie normāla ūdens līmeņa. Papildus Aizsargjoslu likumā noteiktajiem aprobežojumiem Ādažu novada teritorijā 50 m platā joslā gar Lilastes aizliegtā jebkāda būvniecība, izņemot tauvas joslā atļautās būves. Būves, kas saistītas ar virszemes ūdensobjektu izmantošanu (laivu novietnes, pirtis u.c.), atļauts izvietot tuvāk krastam, bet ne tuvāk par 10 m no krasta līnijas, katrā atsevišķā gadījumā to pamatojot ar piekrastes ainavas analīzi. Lilastes aizsargjoslā jāievēro visi aprobežojumi, kas noteikti Aizsargjoslu likuma 37.pantā.

Lilastes ezera aizsargjoslā atļauti tādi saimnieciskās izmantošanas veidi, publiski pieejamas dabas un apstādījumu teritorijas, publiski nepieejamas dabas un apstādījumu teritorijas un mežu teritorijas. Līdz 100 m attālumā gar ezeru paredzētas šādas funkcionālās zonas: savrupmāju apbūves teritorijas, publiskās apbūves teritorijas, jauktas centra apbūves teritorijas, mežu teritorijas.

Detalizēta informācija par atļautajiem saimnieciskās darbības veidiem un tam paredzētajām vietām ir noteikts Ādažu novada teritorijas plānojuma dokumentācijā un attiecīgos kartogrāfiskajos materiālos. Zināmie noteiktie ierobežojumi ir šādi:

Atbilstoši Aizsargjoslu likumam ārpus apdzīvotām vietām noteikta 300 m aizsargjosla ap Lilastes, kurā ir šādi ierobežojumi:

- 1) aizliegts izvietot būves minerālmēslu, augu aizsardzības līdzekļu, degvielas, eļļošanas materiālu, bīstamo ķīmisko vielu vai ķīmisko produktu, kokmateriālu un lopbarības glabāšanai (izņemot siena šķūņus), kā arī bīstamās ķīmiskās vielas vai ķīmiskos produktus saturošu materiālu glabātavas, izņemot šim nolūkam teritoriju plānojumos paredzētās vietas;
- 2) aizliegts ierīkot atkritumu apglabāšanas poligonus un atkritumu izgāztuves;
- 3) 50 metrus platā joslā aizliegts veikt kailcirtes, izņemot koku ciršanu ārkārtas situāciju, vējgāžu, vējlaužu un snieglaužu seku likvidēšanai, kā arī palieņu pļavu atjaunošanai un apsaimniekošanai;
- 4) aizliegts celt ēkas un būves teritorijās ar applūdinājuma varbūtību vismaz reizi simts gados, izņemot īslaicīgas lietošanas būves un šim nolūkam īpaši paredzētās aizsargbūves vai teritorijas uzbēršanu.
- 5) nav atļauta automašīnu novietošana, izņemot šim nolūkam speciāli ierīkotās vietās.

10 metrus platā joslā gar Lilastes ezeru, papildus iepriekš minētajam, aizliegts:

- 1) izvietot degvielas uzpildes stacijas;
- 2) celt un izvietot jebkādas ēkas un būves, t. sk., nožogojumus (izņemot kultūras pieminekļu atjaunošanu, ūdens ņemšanas ietaises, ūdens regulēšanas ietaises, kā arī citas hidrotehniskās, krastu nostiprināšanas un tiltu būves, kuģošanas drošībai nepieciešamās būves, peldvietas, laivu un motorizēto ūdens transportlīdzekļu piestātnes un šo transportlīdzekļu uzpildīšanai paredzētās degvielas uzpildes stacijas, ja attiecīgās darbības ir paredzētas vietējās pašvaldības teritorijas plānojumā vai ūdensobjektu apsaimniekošanas plānā);
- 3) lietot mēslošanas līdzekļus un ķīmiskos augu aizsardzības līdzekļus;

- 4) ierīkot meliorācijas būves bez saskaņošanas ar reģionālo vides pārvaldi;
- 5) veikt galveno cirti, izņemot koku ciršanu ārkārtas situāciju, vējgāžu, vējlaužu un snieglaužu sekas likvidēšanai;
- 6) iegūt un izmantot derīgos izraktenus, izņemot pazemes ūdeņu ieguvu ūdensapgādes vai rekreācijas vajadzībām aizsargjoslā esošai dzīvojamai vai atpūtnieku aprūpei paredzētai ēkai;
- 7) mazgāt mehāniskos transportlīdzekļus un lauksaimniecības tehniku;
- 8) veikt meža zemju transformāciju;
- 9) kurt ugunsurus un novietot teltis ārpus šim nolūkam norādītajām vietām bez saskaņošanas ar zemes īpašnieku vai tiesisko valdītāju;
- 10) novietot iegūto grunti pēc normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā veiktas virszemes ūdensobjekta padziļināšanas vai tīrīšanas ārpus tam paredzētajām vietām;
- 11) ierīkot mehānisko transportlīdzekļu sacīkšu trases un izmēģinājuma vietas;
- 12) braukt ar motorlaivām un ūdensmotocikliem normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā ierīkotajās peldvietās, ja tas nav saistīts ar specializēto dienestu darbību, šo teritoriju apsaimniekošanu vai uzraudzību.

3.1.3. ūdens objekta izmantošana citām saimnieciskām darbībām;

Lilastes ezerā atļautas ūdensputnu medības, ievērojot „Medību likumu” un Ministru kabineta 2014. gada 22. jūlija Nr.421 „Medību noteikumi”.

Ādažu novada pašvaldībā nav izstrādāti normatīvie akti par medību saimniecības organizāciju ezerā. Ja tādi tiks izstrādāti nākotnē, tad medību saimniecības organizācija būs jāveic arī saskaņā ar tiem.

3.1.4. prasības zivju aizsardzības un pārvades ierīcēm;

Nav speciālu zivju pārvades ierīču

3.1.5. zivju nārsta nodrošinājums un citas dabas aizsardzības prasības;

Ierobežojumus makšķerēšanai zivju nārsta laikā nosaka Ministru kabinets.

Nevienai no zivju grupām nav īpašu papildus prasību nārsta laikā, jo visas zivis nārsto ezera seklūdens zonā. Svarīgi, lai nārsta laikā netiek veikti nekādi rakšanas darbi seklūdens zonā.

3.1.6. īpaši nosacījumi makšķerēšanai;

Makšķerēšana Lilastes ezerā notiek saskaņā ar Ministru kabineta 22.12.2015. noteikumiem Nr.800 “Makšķerēšanas, vēžošanas un zemūdens medību noteikumi”, kā arī pamatojoties uz Latvijas zivsaimnieciskās pētniecības institūta 1999.gadā izstrādātajiem Lilastes ezera zivsaimnieciskās ekspluatācijas noteikumiem. Jāievēro šādi īpaši nosacījumi:

- 1) aizliegta jebkura veida makšķerēšana, spinningošana (velcēšana) no laivas vai citiem peldošiem ūdens transporta līdzekļiem no 1.marta līdz 30.aprīlim;
- 2) atļauts nodarboties ar zemūdens medībām;

3.1.7. peldošo līdzekļu izmantošanas kārtība;

Laivu un citu mazizmēra kuģošanas līdzekļu reģistrācija un ekspluatācija jāveic atbilstoši Ministru kabineta 01.03.2005. noteikumiem Nr. 158: „Noteikumi par kuģošanas

līdzekļu satiksmi iekšējos ūdeņos” un 25.03.2008. noteikumiem Nr. 213: „Ceļu satiksmes drošības direkcijā reģistrējamo kuģošanas līdzekļu reģistrācijas kārtība”.

Lilastes ezerā pieļaujami arī rekreācijas veidi, kas prasa peldlīdzekļu izmantošanu, kā ūdens motosports, ūdensslēpošana, burāšana un citi aktīvās atpūtas veidi. Taču nav vēlama regulāra nodarbošanās ar šiem rekreācijas veidiem tiešā publisko pludmaļu tuvumā.

Ādažu novada teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos noteikts, ka Lilastes ezerā pieļaujama gan nemotorizēto, gan motorizēto (ūdensmotocikli, veikbords, ūdensslēpošana u.c.) ūdens transportlīdzekļu izmantošana. Motorizētajiem ūdens transportlīdzekļiem noteikts maksimālais kuģošanas ātrums 60 km/h (32 mezgli).

3.1.8. pašvaldības pieņemtie saistošie noteikumi, kas nosaka ūdens objekta izmantošanu;

Ādažu novada virszemes ūdensobjektu izmantošanas kārtību nosaka sekojoši novada pašvaldības saistošie noteikumi un nolikumi:

- 1) Ādažu pagasta padomes 2006.g. 21.marta saistošie noteikumi Nr.5 “Par Ādažu pagasta teritorijas plānojuma grafisko daļu un teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumiem”.
- 2) Ādažu novada domes 2006.g. 27.jūnija saistošie noteikumi Nr.13 “Par redakcionāliem labojumiem Ādažu pagasta teritorijas plānojuma paskaidrojuma rakstā un apbūves noteikumos”.
- 3) Ādažu novada pašvaldības 2008.g. 27. maija saistošie noteikumi Nr.21 „Par virszemes ūdensobjektu krastu labiekārtošanu un uzturēšanu Ādažu novadā”.
- 4) Ādažu novada pašvaldības 2009.g. 25.augusta saistošie noteikumi Nr.22 „Saistošie noteikumi “Ādažu novada (pagasta) teritorijas plānojuma 2006.-2012. (2009.gada grozījumi) grafiskās daļas un teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi””.
- 5) Ādažu novada teritorijas plānojuma pilnveidotā redakcija (pašlaik saskaņošanā)

3.2. Saimnieciskās darbības veicēja pienākumi un tiesības

3.2.1. Pienākumi:

- 1) Veikt darbības tā, lai neradītu ezera piesārņošanu, t.sk. nenovadītu ezerā notekūdeņus un nepiesārņotu ezeru ar naftas produktiem.
- 2) Jānodrošina kuģošanas/peldošo līdzekļu vai cita iznomāta ūdenssporta inventāra lietotāja instruēšana par vietējo situāciju un prasībām., kā arī nodrošināt lietotāju drošībai nepieciešamos līdzekļus (glābšanas riņķus u.c.).
- 3) Izvietojot laipas vai piestātnes vai peldbūves ezera akvatorijā, noslēgt līgumu ar Ādažu novada domi par ūdenstilpes daļas nomu. Nomas maksu nosaka atbilstoši Ministru kabineta 11.08.2009. noteikumiem Nr.918 “Noteikumi par ūdenstilpju un rūpnieciskās zvejas tiesību nomu un zvejas tiesību izmantošanas kārtību”.
- 4) Izvietojot pakalpojumu sniegšanai paredzētas būves ezera aizsargjoslas teritorijā, saskaņot to novietojumu ar Ādažu novada domi, kā arī slēgt nomas līgumu.
- 5) Izvietojot ezerā vai tā aizsargjoslā būves, t.sk. laipas, tās ir jāuztur kārtībā – jāveic atkritumu savākšana, konstrukciju labošana, u.c. darbības, lai nodrošinātu būvju labu stāvokli.
- 6) Organizējot saimniecisko darbību – rekreācijas vai pakalpojumu sniegšanu, izvietot informācijas zīmes par paredzēto darbību, ierobežojumiem un novietojumu.
- 7) Veikt būves apkārtnes labiekārtošanu un uzturēšanu kārtībā.

- 8) Nodrošināt ūdenstilpes stāvokļa uzraudzību un kontroli tās aizsardzības joslā 10-300 m platumā no ūdenskrātuves NŪL krasta līnijas.
- 9) Nodrošināt likumu un citu tiesību aktu ievērošanu 10 m tauvas joslas izmantošanā.
- 10) Nodrošināt ūdens sanitārā stāvokļa uzraudzību un veikt apkārtējo iedzīvotāju apziņošanu par ezera sanitārā stāvokļa pasliktināšanos.
- 11) Nodrošināt ezera attiecīgā ūdens hidroķīmiskā un hidrobioloģiskā stāvokļa kvalitāti atbilstoši Ministru kabineta 12.03.2002. noteikumu Nr.118 „Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti” prasībām.
- 12) Sekot, lai visa darbība ezera akvatorijā un piekrastes aizsardzības joslā, t.sk. ekoloģiskās situācijas uzlabošana, tiktu veikta atbilstoši likumā noteiktā kārtībā saskaņotiem tehniskajiem projektiem vai citiem saskaņotiem dokumentiem.

3.2.2. Tiesības:

- 1) Ziņot Ādažu novada domei par fiziskajām un juridiskajām personām, kuras neievēro ezera akvatorija un piekrastes aizsardzības joslu režīmu, kā arī Mazā Baltezera ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumus.
- 2) Brīvi izmantot ūdenstilpes daļu atbilstoši nomas līgumā par ūdens objekta daļas nomu noteiktajam.
- 3) Izmantot ezeru un tā piekrasti atbilstoši citu saistīto normatīvo aktu prasībām.

3.3. Saimnieciskās darbības veicēja darbība ārkārtējos dabas apstākļos.

Atbilstoši Ādažu novada civilās aizsardzības plānam³

4. Institūcijas, kas kontrolē ekspluatācijas noteikumu ievērošanu.

- 4.1. Par ezera akvatorijas un piekrastes joslu izmantošanas režīma ievērošanu atbildīgas tās juridiskās un fiziskās personas, kuras atrodas vai veic jebkuru darbību šajās teritorijās. Kontroli veic Ādažu novada pašvaldība.
- 4.2. Valsts vides kontroles institūcijām ir tiesības dot rīkojumus juridiskajām un fiziskajām personām par ekspluatācijas pasākumu veikšanu, remontu un citiem darbiem, kas nepieciešami vides aizsardzībai un dabas resursu izmantošanai.
- 4.3. Fizisko personu darbību dotajās teritorijās reglamentē ūdens objekta īpašnieks vai valdītājs, vai nomnieks (ja tas paredzēts nomas līgumā), izdodot īpašas norādes vai informācijas zīmes, kas nav pretrunā ar spēkā esošajiem tiesiskajiem aktiem.
- 4.4. Aprēķinus par videi nodarītiem zaudējumiem un kompensāciju piedziņu no vainīgajām personām (juridiskajām un fiziskajām) veic Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālā vides pārvalde Vides aizsardzības likumā noteiktajā kārtībā.

Izmantotie informācijas avoti:

- Biedrība Latvijas ezeri, Latvijas Hidroekoloģijas institūts 2017., Ādažu novada virszemes ūdensobjektu apsaimniekošanas un izmantošanas koncepcija

³ <http://www.adazi.lv/pasvaldiba/dokumenti/civilas-aizsardzibas-plans/>

- Nodibinājums Vides risinājumu institūts, 2016., Zivsaimnieciskās ekspluatācijas noteikumi Mazajam Baltezeram
- Ādažu novada teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi;
- Ādažu novada teritorijas plānojums
- VSIA Meliorprojekts, 2008., Virszemes ūdens objektu krasta nostiprinājumu tehnisko risinājumu zīmējumi Ādažu novads, Rīgas rajons

Zivsaimnieciskās ekspertīzes atzinums par saimnieciskās darbības dēļ zivju resursiem nodarīto zaudējumu

Lilastes ezera ekspluatācijas noteikumi neparedz ezera saimnieciskās izmantošanas veidu noteikšanu, kas varētu radīt zaudējumus zivju resursiem.

Ūdens objekta ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumus izstrādāja inženieris hidrotehniķis

_____ (vārds, uzvārds)

Sertifikāts/licence Nr. _____, izdots _____

Juridiskā persona

_____ (firma, reģistrācijas numurs)

Saskaņojums ar:

1. Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālo vides pārvaldi
2. Ādažu novada pašvaldību
3. Valsts zinātnisko institūtu "Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts"

Par ūdens objekta ekspluatācijas noteikumu izpildi atbildīgā persona (saimnieciskās darbības veicējs):

Ādažu novada dome, Reģ.Nr.90000047482

_____ (juridiskās personas firma un reģistrācijas numurs Uzņēmumu reģistrā)

_____ (atbildīgās personas vai fiziskās personas vārds, uzvārds, personas kods)

_____ (paraksts)